

מוזיאון ישראל, ירושלים
the israel museum, jerusalem
متحف إسرائيل، أورشليم القدس

נונה אורבך
Nona Orbach
רסטורציה, 2013, Restoration

Website: www.nonaorbach.com

Blog: www.nonaorbach.com/blog/

מיצג Ready & Made, תל נונה גרסת הקהל, נונה אורבך מאת רבקה בקלש

שם 'ההתרחשות' ה-Happening של האמנית נונה אורבך נגזר מדיאלוג יצירתי עם המושג Ready-Made, "בחירה מן המצוי", שטבע האמן מרסל דושאן, אשר עולם האמנות מציין השנה מאה שנים לרדימייד הראשון שלו, 'גלגל האופניים'.

"התרחשות" נונה מאתגרת ומערערת את ההבחנה בין מציאות ובין בדייה, בין ארכאי לעכשווי, בין מוצג מוזיאלי לחפץ מצוי, בין 'אמנות גבוהה' ל'אמנות נמוכה', גם בהמשך לעקרונות יצירתו של דושאן.

נונה, בפרפראזה על הרדימידיים, היצורים הכמו סוריאליסטיים שבורא דושאן, בוראת עולמות היברידיים ה'עוקבים' אחר נוסחת תוכנית אב, המהדהדת את סדר הבריאה בששת ימי בראשית, שבבסיסו העיקרון של "סוף מעשה במחשבה תחילה"; החל במיון, ב'הבדלה', המיקום, האיחוד בין מין בשאינו מינו, האישור-ה'קידוש' ('בהתרחשות' ההעמדה על פודיום)- החתימה, וגמור במתן השמות (כיצירה משותפת של אלוהים והאדם בבריאה). שני השלבים האחרונים, בהמשך לדושאן, הם ההופכים את החפץ המצוי ליצירת אמנות.

נונה אורבך רוקמת מיתוסים והפעם באמצעות רשתות האינטרנט והחוטים שהיא טווה בין אגף הארכיאולוגיה, בין ה'שם' וה'כאן', בין המוצגים בוויטרנות המוזיאון והחפצים הניתנים לה על-ידי קהל המבקרים, בין הנתון כ- Ready ובין המעובד על ידה ה-Made, הכלאה היברידיית בין השברים והשלם תוך "טרנספורמציה של אובייקטים", כמילותיו של דושאןⁱⁱ

היא רוקמת מיתוסים ב'מקום ובזמן', המנהלים דיאלוג עם ממצאים וכלי פולחן קמאיים מן העבר הרחוק, ברוח המיתוסים הארכיטיפיים עליהם אמר קלאוד לוי שטראוס "מיתוס הוא סיפור המפשר בין ניגודים"ⁱⁱⁱ. ואמנם, "החיבור והפיזור בין הניגודים" הוא החוט, המוטיב המחבר והמקשר לאורך עבודתה של נונה ובמיוחד בערב ה'התרחשות' הנוכחי.

באירוע זה יוצרת האמנית חיבור בין ה- STORY האישי וה-HI-STORY הקולקטיבי, מן הפרטי-אינדיבידואלי אל ארכיטיפים קולקטיביים. מפרק יצירה שהתמקד בסיפור האישי שלה וצמח בצורה אסוציאטיבית, ראשונית ואינטואיטיבית, היא מתרחבת אל מיתוסים ארכיטיפיים, קולקטיביים, יונגיאניים, מקורות ידע קמאי וקדום, המגולם במוצגים הארכיאולוגיים במוזיאון, המאוזולאום. ממוצגים השכובים כחנוטים פירמידיים בתוך וויטרנות זכוכית, כ'פיפיות רדומות', עד שתגיע 'הנשיקה הגואלת' של האמנית ו"הצופה-המפענח, המקשר אותן עם העולם החיצוני", כהצעתו של דושאן במאמרו "הפעולה היצירתית"^{iv},

היא בוראת התרחשות אמנותית. 'הנשיקה הגואלת' של קהל המבקרים במיצג Ready&Made, תל נונה גרסת הקהל, מפיחה במוצגים ובחפצים חיים חדשים ומקימה אותם לתחייה באירוע הומה אדם ורוחש חיים, יצירה זוגית, פוריה ומפרה, של האמנית וקהל המבקרים.

מוזיאון ישראל, ירושלים
the israel museum, jerusalem
متحف إسرائيل، اورشليم القدس

נונה אורבך
Restoration, 2013, רסטורציה

Website: www.nonaorbach.com

Blog: www.nonaorbach.com/blog/

מן האפר בוראת נונה חומרי חיים.
כמו 'הפניקס', 'עוף החול', הקם לתחייה,
נונה מצמיחה ל'שבר החרס' כנפיים, ומשיבה אותו לחיי הכאן ועכשיו.
בהזמנת קהל המבקרים להחיות את 'ספרית אלכסנדריה העתיקה'
הווירטואלית והמטאפורית באתר הממוחשב של האמנית,
היא מסנטזת, בנוסחא כמו אל-כימית,
בין המתכלה-האישי ו'הרקמה האנושית' החיה לעד.
נונה נעה מן התל האישי, 'תל נונה' אל התל הקולקטיבי – הממצאים הארכיאולוגיים,
ובחזרה אל חפצים אישיים נושאי זיכרון ומשמעות.

סירתה של נונה "הלכה ושטה ובאה"
יוצאת שוב למשט בין עולמות
בין מחוזות ה'שם' וה'כאן'
בין העבר לבין העתיד,
בין אם בשבר ובין אם בכלי
בין ה'יש מיש' ל'יש מאין'
בין פולחן הקודש וחפץ החול,
בין 'האני' לבין 'האחר'
בין ההזוי לבין הידוע,
"פתוח סגור פתוח".^v

ⁱ *The Writings of Marcel Duchamp*, 1973, "Apropos of Readymades", p. 141

ⁱⁱ *The Writings of Marcel Duchamp*, 1973, "Cast Shadows", p. 72.

ⁱⁱⁱ Badcock C.R. *Strauss Levi Strauss, Structuralism and Sociological Theory*, Hutchinson of London, 1975, p. 92.

^{iv} Marcel Duchamp "The Creative Act", *Artnews*, Summer 1957.

^v יהודה עמיחי, *פתוח סגור פתוח*, שוקן, 1998.